Дан Вам поклања јутро земље и 150 других скупоцених награда

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВОМ

ПРИМЕРАК 1 ДИНАР

ДАН

НОВИ САД, петак, 20 децембра 1935

Уредништво и администрација. Булевар Краљице Марије бр. 9. Телефон 21-05, 21-06. — Чековни рачун код Поштанске штедионице у Београду број 58-460 — Поштански фах број 178.

ГОДИНА I — БРОЈ 176
Излази свакодневно сем понедеоника

МЕСЕЧНА ПРЕТПЛАТА:
20 дин. за земљу, 50 за иностранство

Оставка британског Министра спољних послова

После оставке г. Хора сматра се да је план о подели Абисиније дефинитивно пропао

Г. Ерио је поднео оставку на положај шефа Радикалсоцијалистичке странке

Париз, 19 децембра. — *Авас јавља: Г. Ерио дао је оставку на положај*

Г. Ерио

претседника радикалсоцијалистичке странке.

Претседништво странке тражи од г. Ериоа да повуче своју оставку

Париз, 19 децембра. — *Претседништво радикалсоцијалистичке странке изгласало је резолуцију, којом се тражи да г. Ерио „у интересу јединства странке и с обзиром на садашње прилике", остане на свом досадашњем положају.*

Чланови претседништва упутили су се после тога у стан г. Ериоа да повуче своју одлуку.

Оставку је изазвала увредама г. Видал

Париз, 19 децембра. — *Авас јавља: Извршни одбор радикалсоцијалистичке партије енергично је устао против демисије коју је поднео г. Ерио на претседништво странке, и није му допустио да напусти салу, приредивши му овације.*

Г. Даладје се попео на говорничку трибину и тражио да г. Ерио остане на челу радикалсоцијалистичке странке. Г. Ерио се топло захвалио г. Даладијеу, али је ипак остао при демисији, напустио је салу и тражио да му се извине г. Видал, чије су речи изговорене на седници, изазвале г. Ериоа.

Кад се сала испразнила, претседништво странке одржало је поново седницу да испита ситуацију и да замоли г. Ериоа да повуче своју одлуку о демисији.

Демисија г. Хора

Лондон, 19 децембра. — **Д. Н. Б. јавља следеће детаље о демисији сер Самуела Хора:**

Сер Самуел Хор решио се на демисију тек синоћ. Његова демисија је уважена.

Засад, колико се могло сазнати до 23.30 часова, још је сасвим нејасно ко ће бити његов наследник. Сматра се за могућно да ће привремено преузети министарство спољних послова претседник г. Балдвин. С друге стране верује се да ће за министра спољних послова бити именован сер Невил Чемберлен.

Какав ће утицај имати демисија сер Самуела Хора на данашњу спољно-политичку дебату у Доњем дому, вероватно се објаснило још у току ноћи. Сматра се да ће се дебата свакако одржати и да ће уместо сер Самуела Хора узети први реч г. Балдвин. Не искључује се, међутим, могућност да дебата о спољној политици буде одложена.

Париз, 19 децембра. — *Оставка британског министра спољних послова сер Самуела Хора дејствовала је овде као бомба. Сви сматрају да је пропао дефинитивно план Хор-Лавал.*

Сада, после оставке г. Хора, и у Француској све више јачају струје које су биле против тога плана. Поред тога, неочекивана оставка г. Ериоа још више компликује политичку ситуацију у Француској.

У овдашњим политичким круговима деле мишљење, да је непосредни повод за оставку британског министра спољних послова г. Хора био говор претседника министарског савета г. Мусолинија приликом јучерашње свечаности у Понтинију.

„Матен" тим поводом вели да је најзгоднији излаз из ове ситуације једноставно напуштање париског плана.

„Журнал" има обавештење из Лондона, да сад, после оставке г. Хора, треба рачунати са темељном променом у британској спољној политици.

Проучавање предлога Трговачког закона у појединостима

Београд, 19 децембра. — *Одбор за проучавање предлога Трговачког закона чији је претседник г. др. Бранко Николић прекинуо је јуче свој рад и идућу седницу заказао за петак, 20. о. м. у 10 часова пре подне.*

На тој седници наставиће се са специјалном дебатом и расправљањем параграфа 251. Досада је у одбору примљен први део који говори о трговцима и трговачком особљу. Сада се претреса други део законског пројекта који говори о трговачким друштвима. У погледу другог дела завршена је специјална дебата о јавним, трговачким и командитним друштвима, а наставиће се са дебатом о деоничарским друштвима. Одбор ће радити и 21 о. м., да би, после католичког Божића, наставио са претресањем појединих параграфа.

Законски предлог има 513 параграфа и очекује се да ће до православног Божића и претресање у појединостима бити завршено. (Дан)

Слава претседника Народне скупштине

Београд, 19 децембра. — **Претседник Народне скупштине г. Стеван Ђирић отпутовао је за Сремске Карловце, где ће провести своју Крсну славу Св. Николу. (Дан).**

■ ■ ■

Специјална дебата о пројекту Закона о привредним задругама

Београд, 19 децембра. — **Одбор за проучавање предлога Закона о привредним задругама под претседништвом г. Мите Димитријевића одржаће своју седницу у петак, 20 о. м. у пет часова после подне. На седници ће се прећи на специјалну дебату о законском пројекту. (Дан)**

■ ■ ■

Директор Дрезднер банке у Београду

Београд, 19 децембра. — **У Београд је допутовао директор Дрезднер банке г. Фос, који ће се бавити неколико дана у Београду у циљу проучавања могућности отварања филијале Дрезднер банке у Београду. (Дан)**

■ ■ ■

Застој послова у шумској индустрији у Босни

Сарајево, 19 децембра. — *Услед застоја у шумској индустрији, велике шумске фирме отпуштају раднике. Фирме „Угар" и „Петринели" отпустиле су око 500 радника, док је фирма „Варда" отпустила 200 радника. Исто тако и мање шумске индустрије отпустиле су укупно око 1500 радника. Очекује се да ће и радници који раде на изградњи пута Пазарић—Гарчин, њих око 700, такође бити отпуштени.*

Према томе, укупан број незапослених за последњих неколико дана повећаће се са око 3000. (Дан)

■ ■ ■

Дефицит Сузор-а

Загреб, 19 децембра. — *Средишњи савез за осигурање радника у Загребу одржао је седницу управитеља на којој је расправљано питање завршних рачуна. Према извештају о пословању, отштете за првих девет месеци завршили су се са 12 милиона дефицитом, а год. осам милиона. Укупан дефицит СУЗОР-а износи 5.913.000. Донесен је и закључак да се измени статут о осигурању приватних намештеника, па је затим одобрен прорачун за 1936 годину.*

МАСАРИК-БЕНЕШ

Често се чује да су ова тешка времена настала и због тога што нема правих државника у свету и да коло данашњих државника далеко заостаје иза оног, у коме су водили прву реч Кавур и Дизраели, Бизмарк и Гледстон. Међутим, познато је да савременици никада нису имали ту способност да осете праве вредност свога времена, па ће пре бити истина, да постоје вредности и међу данашњим државницима, само им се њихова вредност тешко види, а још теже признаје од савременика.

Као што је случај и код правих књижевника и уметника, да им се за живота ретко указује част признања, тако је то и са државницима. Само они ретки појединци, који дочекају дубоку старост, дочекају, можда, и признање. Да је велики Масарик умро пре светског рата, остао би вероватно само Масарик филозоф, а непризнат, па можда и непримећен, државник, мада је он већ дотле дао пуну своју државничку меру. Да је, међутим, умро одмах после светског рата, не би се могло прећи преко његовог имена као великог државника па и оца модерне и независне Чехословачке државе. Претседник Масарик је доживео и победу својих идеја и зато је још за живота дочекао признање целог света као велики државник. Размак од четири године га је начинио и државником од светског значаја па и политичком фигуром светске историје.

Други је случај Бенешов у чију се државничку способност такође не може посумњати. Не од данас, од кад је постао наследником великог Масарика, него већ из раније, одмах после светског рата, када је био још само талентовани виртуоз-дипломата. Од тога доба се Бенеш из године у годину постепено развијао и добијао све више атрибуте и вредност државника чије се деловање све више осећа не само у границама његове домовине него и на светској политичкој позорници. Југославија, која је имала ту несрећу да са сваком владом мења и своје министре спољних послова, била је срећна, што је Бенеш остајао трајно на позорници политике Мале антанте и на позорници Друштва народа у Женеви. Бенеш се не само сигурно кретао на тој позорници, него је постао и један од главних режисера.

Било би, можда, фатално не само за Чехословачку, него и за целу Малу антанту, да народ Чехословачке није прихватио последњу препоруку Масарикову. Сем незахвалности према творцу домовине Чехословаци би унели и извесно неспокојство у наше редове. Нама је данас све јасније, да овај изборни акт није била само ствар Чехословачке, него и Румуније и Југославије. Наши су циљеви толико једнаки, наши су путеви толико истоветни, да смо у избору претседника републике осећали акт од историске важности и по наше земље. И што наши политички, економски и културни односи постају све тешњи, нама се чини да ће режими у нашим земљама морати постајати све више координовани па и зависни један од других. Ми не можемо корачати данас ни у спољној ни у унутрашњој политици по вољи и у раскорак.

И баш зато, што је у југословенском народу важио и Масарик и Бенеш за позитивне државничке вредности, избор Бенеша за претседника чехословачке републике примљен је код нас са неподељеним симпатијама и са радошћу. У његовој личности ми имамо и гаранцију, да се досадашњи односи између држава Мале Антанте не само неће мењати, него ће наше везе постати још присније и тешње.

ДАКА ПОПОВИЋ, сенатор

§ 146 Закона о општинама

добио је своје аутентично тумачење пресудом Управног суда у Београду. Многи општински одбори нису утврдили многе своје чиновнике на својим досадањим положајима претпостављају, да им је § 136 Уредбе о општинским службеницима за Дунавску бановину дато неограничено право да могу све своје службенике не утврдити на дотадањим положајима, па чак и оне, који су по одредбама ранијих закона били у тим општинама изабрани. Велики је број општинских службеника остао на улици услед таквога тумачења Уредбе. Неутврђени чиновници против таквих одлука жалили су се претпостављеној власти, а где је власт истоветно тумачила Уредбу као и општински одбори, послужили су се правом тужбе на Управни суд.

Редак је случај, где је управна власт заузела исто становиште као и утврђени чиновници и својом одлуком спречила извршење одлуке општинских одбора о не признању права општинских чиновника на положај на којима су били при ступању на снагу Закона о општинама и Уредбе о општинским службеницима. Уредба о општинским службеницима за Савску бановину уопште није предвидела право општинских одбора о утврђењу или неутврђењу својих службеника, сматрајући, да су службеници заштићени на својим положајима параграфом 146 Закона о општинама.

У многим општинама неутврђени општински чиновници разрешени су дужности, а на њихова места изабрани други и уведени у дужност. У једном конкретном случају Управни суд у Б. својом пресудом, а по жалби једнога лекара из Среза новосадскога, стао је на становиште да је тај лекар по § 146 Закона о општинама стекао право на положај на коме је био до ступања на снагу општинског статута о службеницима, образлажући своју пресуду на следећи начин:

1. Да одредбом §-а 136 наведене уредбе општинском одбору није дато право да по своме нахођењу одлучује које ће од стечених службеника на главним службеничким местима признати и утврдити у своме звању;

2. Суд је нашао, да је оспорена одлука правилна, јер се одредба § 136 Уредбе о општинским службеницима Дунавске бановине мора примењивати у вези са одредбама Закона о општинама са којима она чини једну целину пошто је наведена уредба донета баш на подлози закона, §85, а по одредби ст. 1 § 146 Закона о општинама, права која су општински службеници стекли по досадашњим прописима признају се као стечена.

3. Утврђено је да је Д. био лекар поменуте општинске управе све до 8 децембра 1934 г., дакле до ступања новог општинског статута на снагу. Тиме је стекао право на тај положај сходно одредби ст. 1 § 146 Закона о општинама.

У конкретном случају ради се о лекару, који је раније био у тој општини изабран, али по обавештењу које имам Управни суд у Београду расправљао је и случајеве оних службеника, који су путем именовања дошли до својих положаја и на истоветан начин пресудио, да и они имају право на положај на којима су се затекли при ступању на снагу Закона о општинама, Уредбе о општинским службеницима и општинског статута, а на темељу § 146 Закона о општинама стекли право на тај положај.

На темељу истоветнога тумачења стечених права Управни суд је пресудио, да и плате општинских службеника, уколико су биле редуциране новим статутом о општинским службеницима, имају сматрати стеченим правом и не могу се редуцирати.

М. Томовић.

Оваквих 100 купона треба исећи и послати администрацији

Дневна кроника

У иностранству...

БУКУРЕШТ, 19 децембра. — Радио јавља: Министар иностраних послова г. Титулеску етпутовао је за Женеву.

ГЛАЗГОВ, 19 децембра. — Шкотски фудбалски савет решио је на јучерашњој седници да позове Немачку да, у току наредне сезоне одигра међународну утакмицу са репрезентацијом Шкотске. Утакмица ће се по свој прилици играти у Хамптон-Парку у Глазгову.

МАДРИД, 19 децембра. — Претседник владе г. Ваљадарес, изјавио је директорима мадридских листова да ће у најскорије време бити укинута цензура штампе.

ВАРШАВА, 19 децембар. — У Њевицу је умро у 50 години живота кнез Алберт Радживил, један од најбољих земљовласника у Пољској и члан једне од најугледнијих европских породица.

ВАРШАВА, 19 децембра. — На основу опште амнестије коју је изгласао парламенат, пуштено је на слободу 27 лица. Од благодети амнестије искључени су политички осуђеници који су осуђени на више од 10 година робије и политички емигранти.

АМСТЕРДАМ, 19 децембра. — На овдашњем аеродрому сударио се један војни авион са једним школским авионом. Пилот школског авиона је погинуо.

НАНКИНГ, 19 децембра. — Јуче је поново дошло до великих студентских демонстрација против аутономије Северне Кине.

РИМ, 19 децембра. — Свечаност предаје златних бурми протекла је у целој Италији у правој религиозној атмосфери. У Риму је у току целога дана пролазило становништво поред споменика Незнаног јунака. У Фиренци је Њ. К. В. Принцеза Марија прочитала посланицу Њеног Величанства Краљице Јелене, а потом положила златне бурме које претстављају породичну успомену на светиште мртвих, који су пали у рату у цркви Санта Кроке. Сличне церемоније извршене су у Напуљу и Милану.

...и у нашој земљи

Њ. В. Краљица Марија примила је јуче пре подне у аудијенцију Министра г. Мирка Комненовића који јој је предао венац који су послали на одар Витешког Краља Александра наши исељеници из Буенос Аиреса.

Њ. В. Кнез Намесник Павле на вест о избору г. др. Бенеша за новог претседника Чехословачке републике, упутио је г. др. Бенешу телеграфску честитку. Исто тако г. др. Бенешу је упућен велики број честитки од многобројних истакнутих пријатеља Чехословачке у Југославији.

Поводом прославе 25-годишњег јубилеја Трговинске коморе у Београду одликован је известан број београдских трговаца.

У Загребу су се појавили извесни летци које је издао, тобоже бивши Главни одбор радикалне странке. Према обавештењима „Обзора“ ови летци немају никакве везе са Главним одбором радикалне странке нити мају везе са г. Аћом Станојевићем.

Наш пољски посланик г. др Превислав Гризогоно допутовао је из Варшаве у Загреб. У Загребу ће се задржати неколико дана, а потом ће отпутовати у Београд.

Народна скупштина неће се, према свима изгледима, састати пре 16 јануара. Тада ће Скупштина приступити прво расправљању законских пројеката, који се сада проучавају и редигују у појединим скупштинским одборима. Потом ће се прећи на расправљање новог пројекта буџета и Финансиског закона за 1936-37 годину. Тек после тога би се пред нарочите одборе Скупштине и Сената изнели пројекти политичких закона.

Овогодишњи конгрес наставника грађанских школа одржаће се у Београду 4 јануара.

Синоћни састанак Народног одбора Црвеног крста

Отпочела је акција за „Зимску помоћ“

Помоћ ће се почети давати од 15 јануара

Ових дана град је поделио помоћ у топлим зимским капутима и новим ципелама деци новосадских сиромашних грађана. У току ове зиме на четири места у разним крајевима Новог Сада сиромашни грађани ће у јавним кухињама преко Савеза културних друштава примати сваки дан помоћ у храни. Осим тога несумњиво је да ће и остала хумана друштва учинити и ове зимске сезоне нешто за новосадску сиротињу. Међутим, како је у Новом Саду велики број оних који су зиму дочекали без икаквих сретстава за живот, а који сви због разних разлога неће моћи бити потпомогнути овим акцијама, Народни одбор Црвеног крста за зимску помоћ у Новом Саду предузео је све мере да и оној непомогнутој сиротињи олакша живот у овим тешким зимским данима.

Састанак Народног одбора Црвеног крста

У том циљу је синоћ, у просторијама зграде Црвеног крста, на булевару Краљице Марије, одржана седница Народног одбора Црвеног крста. Седницу је отворио потпретседник бановинског одбора г. др. Јован Ненадовић. Присутни су били: начелник санитетског отсека Прве армиске области, бригадни генерал г. др. Мило Иличковић, начелник одељења за социјалну политику и народно здравље Банске управе г. др. Јаков Зарубица, секретар бановинског одбора Црвеног крста г. Душан Ружић, гђе Вида Вулко-Варађанин, Милица др. Моча, Вјера Радић, претставница одбора Добротворне задруге Српкиња Новосаткиња, Фани Лустиг, претседница Јеврејске женске задруге, Зорка Продановић, претставница Руско-српског добротворног друштва, даље гг. др. Јован Поповић, који је заступао истовремено Хигијенски завод и Лигу против туберкулозе, Љуја Јуришић, делегат „Истре“ Лаза Петровић претставник Радничке коморе, Мирко Љуботина, претставник Берзе рада.

Прва тачка дневнога реда била је предлог буџета у коме се предвиђа начин извршења зимске помоћи. У том предлогу су изнете четири позиције: помоћ за издржавање дечјих грејалишта и обданишта, помоћ сиротињи у натури, хитна помоћ сиромашним пролазним радницима за одлазак кућама и хитна помоћ у ванредним случајевима код секретаријата.

Организовање дечјих грејалишта и обданишта

У дискусији око овог предлога учествовали су скоро сви присутни. Најзад је донета резолуција да се предлог усвоји с тим, да се помоћ почне давати од 15 јануара 1936 године, изузев хитне помоћи сиромашним радницима и помоћ у ванредним случајевима са којом ће се одмах почети. Што се тиче помоћи сиротињи у натури предвиђа се хиљаду пакета по 35 динара, који би били подељени на шест до седам стотина породица. Максимум помоћи у натури био би три пакета на једну породицу. Предвиђа се да ће Народни одбор Црвеног крста за зимску помоћ у току ове зиме потпомоћи сиромашне новосадске грађане са укупним износом од 53.000 динара. Дефинитивна одлука и дечјим грејалиштима и обдаништима донеће се на идућој седници пошто се претходно нађу одговарајући локали.

На крају је решено да се упути апел новосадском грађанству да и оно потпомогне ову акцију и на тај начин допринесе нешто за помагање својих суграђана.

Апел грађанству

Текст апела, упућеног грађанству, гласи:

НОВОСАЂАНИ!

Зима је на прагу. И последњи лепши јесењи дани престали су, да уступе место крутој зими, која ево куца на врата. Долази зима, која за многе претставља велику бригу; нарочито сиротиња и они, који су незапослени, са зебњом очекују зимске дане са минималним или никаквим сретствима. Велики је број оних чија материјална сретства већ ишчезавају. Оно што се преко лета у зноју лица зарадило, било је недовољно да се провуче зима. Али исто тако велики је број и оних, који већ месецима немају никакве зараде, који гладни, голи и боси, дохћући очекују зиму, која се указује као ужасна авет, која долази да их прождре. Многе су оне породице са ситном децом, које услед опште кризе нису успеле да себи обезбеде ни оно најнужније за зиму — нешто дрвета за огрев — да би у овим данима имали колико толико загрејане собице и нешто топлог јела.

Дужност је свих нас, целог нашег друштва, да тим невољницима притекнемо у помоћ и да, колико нам год то материјална сретства допуштају, обезбедимо у месецима најљуће зиме оно најнужније и најнеопходније.

Народни одбор Црвеног крста за „Зимску помоћ“ у Новом Саду, који је прошле године организовао широку акцију да се овим најневољнијима даде; дрва за огрев, брашна, масти и нешто хране, и ове године наставља са својом акцијом. Предузете су мере да ове године ова помоћ буде још обилнија него прошле године, јер је број оних, који немају ништа, велики и већи него прошле године.

Обиље ове помоћи у многоме ће зависити од учешћа што већег броја грађанства у сабирању прилога за „Зимску помоћ“. Дужност је свих нас да сваки, према својим материјалним могућностима, притекне у помоћ онима, који немају баш ништа и који пате, гладују и дрхћу у овим зимским данима. То нам је најсветија дужност. У овим зимским данима сетите се тих несрећника и вашим најминималнијим прилозима притеците им у помоћ. Знајте да сваки динар дат за „зимску помоћ“ утире по једну сиротињску сузу и да ће требати много динара, да се све те сиротињске сузе утру и да у њиховим душама осете, да ипак друштво на њих мисли, осећа њихове патње и прискаче им у помоћ.

У другим земљама сличне акције већ годинама са успехом се спроводе у дело. Покажимо делом, да смо и ми свесни грађани, да умемо да схватимо када се ради о једној општој ствари, у којој не сме нико да изостане: и онај који има много, и онај који има мање. Нарочито апелујемо на оне имућније, којима је дато више од земаљског блага, да се у овим данима сете оних, који од тог земаљског блага немају ни колико им је потребно за голи живот — па да својим прилозима у новцу, храни и животним намирницама притекну у помоћ. Сваки, па и најмањи дарак добро је дошао!

Надамо се, да ће се свесно грађанство одазвати овом апелу и учинити све да ова акција има што већи успех. Све прилоге, новац, храну и животне намирнице ваља слати Црвеном крсту за „Зимску помоћ“, Нави Сад, Булевар Краљице Марије, 19. — Телефон 25—84, где се уједно могу добити сва обавештења о организацији рада и испоруке зимских поклона сиромашном грађанству.

Месни одбор Јрз у Молу

Мол, 19 децембра. — У Молу је у недељу после подне одржана шира конференција присталица Јрз, коју је сазвао г. Стеван Поповић, свештеник из Мола ради конституисања Месног одбора Јрз. Овој широј конференцији присуствовао је и г. Сава Вујић, претседник општине из Сенте повереник за организовање странке у сенћанском срезу. У 2 часа после подне конференцију је отворио привремени претседник г. Васа Коњовић. Г. Коњовић је укратко изнео циљ састанка па је предао реч г. Стевану Поповићу свештенику, који је поздравио г. Вујића и изнео циљ његовог доласка. Затим је образложио стварање и развој политичке организације Јрз у нашој земљи, а нарочито у Дунавској бановини.

Затим је предао реч г. Вујићу, кога је маса топло поздравила. Г. Вујић је у дужем говору, који је трајао више од једног сата, изложио политичку ситуацију и намеру Краљевске владе да организује Јрз у земљи, а нарочито жељу и тежњу да то организовање, по речима г. Вујића, дође одоздо — из народа.

Говор г. Вујића био је пажљиво саслушан од присутних. На крају су присутни топло поздравили говорника, кличући Југославији, Њ. В. Краљу, Краљевској влади и војству Јрз. Најзад се прешло на организовање Месног одбора. Присутни су акламацијом изабрали следећу управу: претседник г. Стеван Поповић, свештеник, први потпретседник г. Никола Пејчић, Васа Коњовић, секретар, г. Божидар Видаковић, благајник г. Војислав Радонић. На крају је претседавајући г. Коњовић закључио конференцију и приступило се уписивању нових чланова. Са ове конференције упућени су поздравни телеграми г. Аци Станојевићу, претседнику владе г. др. Милану Стојадиновићу и Министру пољопривреде г. Светозару Станковићу. *(Дан)*

Организовање Јрз у Ади

Сента, 19 децембра. — Г. Сава Вујић, претседник општине из Сенте, који је на конференцији привременог бановинског одбора за Дунавску бановину у Београду, овлашћен да у сенћанском срезу спроведе организација Јрз, у прошлу недељу одржао је конференцију са управним одбором Јрз у Ади, који сачињавају Миладин Седмаков, претседник, први потпретседник Доша Мађаш, други потпретседник др. Никола Антоновић, адвокат, затим секретари гг. Душан Миличић и Нандор Комлош. У ову организацију уписано је досада већ преко 100 чланова, од којих је половина Срба, а половина Мађара.

Скуп, који је одржан у кафани „Централ“ претворен је у ширу конференцију, због присутности око 300 лица, које Срба, које Мађара.

Конференцију је отворио претседник Месне организације г. Седмаков, поздравио г. Вујића и предао реч Андрашу Тајти, претставнику мађарског дела присталица. Затим је г. Вујић у дужем и лепом говору, прво на српском, затим на мађарском језику изнео циљ и значај странке Јрз. Говор г. Вујића био је често прекидан бурним клицањем Краљевском дому и влади, г. Аци Станојевићу и осталим вођама ове политичке организације. После завршене конференције приступило се уписивању нових чланова. *(Дан)*

Ликвидиран спор око Корзо д. д. у Суботици

Суботица, 19 децембра. — Грађански сенат суботичког Окружног суда под претседништвом г. Александра Тасића расправљао је једну интересантну грађанску парницу.

Супруга Александра Лифке тужила је супругу Вилима Конена старијег, ради 44.349.50 динара. У својој тужби гђа Лифка је навела да је узела под закуп просторије „Корзо д. д.“ ради одржавања биоскопских претстава. Од 25 децембра 1933 године до 8 фебруара прошле године она је одржавала претставе, али сваког дана је била ометана од стране градских и државних власти ради наплате пореских заостатака.

Једног дана тужена, супруга Вилима Конена молила је закупца гђу Лифку, да обуставе за извесно време претставе, док се не реши питање пореза. Тужитељица је обуставила претставе пошто је претходно добила обећање да ће се њој исплатити измакнута добит. Међутим, супруга Конена није, по тужби, извршила обећање и није исплатила измакнуту добит, та је за то данас одговарала пред судом. На расправи тужена се бранила тиме, да закупница гђа Вилима Конена није имала дозволу за одржавање биоскопских претстава и стога нема ни права тражити никакву оштету.

Суд је усвојио одбрану оптужене и тужбу гђе Александра Лифке одбио. *(Дан)*

—o—

НАША РУБРИКА

Први лекар Рајха

Швајцарски „Дер Бунд" доноси из Берлина следећи напис: „У вези са доношењем закона о организацији лекарске службе у Рајху, изјавио је стручни референт у немачком Министарству унутрашњих дела, директор др. Гует, пред претставницима штампе, између осталог, да за националсоцијалистичку државу здравствено старање претставља нарочито важан део њенога делокруга, који је усредсређен на то да немачки народ одржи здравим и расно чистим. При спровођењу тога циља национал-социјалистичке државне политике лекарски је сталеж, у поређењу са ранијим добом, знатно добио у својој важности. Предуслов за испуњавање задаће је, међутим, једна сталешка организација која ће, респектујући професионално слободно лекарство, свесна своје одговорности, удовољавати постављеним захтевима. Смернице су за то двојаке: 1. лекарски позив не сме да буде занат, и новостворена сталешка организација се не сме сматрати као заступништво лекарских интереса; 2. лекар не треба у будуће да свој задатак гледа само у томе да појединим људима помогне, него треба да сарађује на телесном и душевном оздрављењу. — Сходно националсоцијалистичком принципу, у лекарској комори Рајха, и у њеним огранцима, признаће се воља Вође као воља целокупног лекарства".

■ ■ ■

Бивши министри у Црној Гори...

Никшићска „Слободна мисао" у свом последњем броју, у рубрици „Саопштења редакције", доноси и ове редове:

„Пре неколико дана посјетили су Дечане Вељa Поповић и Драгутин Војић, бивши министри. Како Вељa Поповић никада раније није био код свеца, то чим је ушао у цркву осјетио се тешко и непрестано је губио снагу, да је наједном хтио да падне. Притрчали су присутни и извели га из цркве.

Одмах је протумачено да се Вељa Поповић пред Светим краљем осјетио тешко због разних изборних одговорности. Г. Војић је издржао и пољубио крст на ћивоту".

■ ■ ■

Поступак са немачким мањинама у Мађарској

„Мађарорсаг", који излази у Будимпешти, осврће се на чланак објављен у берлинском листу „Фелкишер Беобахтер", у коме се пребацује мађарским властима што су забраниле издавање немачког листа у Будимпешти „Сонтагсблата" и истиче овај поступак мађарских званичних кругова као један гест за жаљење.

У овом чланку мађарски лист наводи да су стварно постојали формални законски разлози за забрану наведеног немачког листа, али су мађарске власти издале дозволу за издавање другог немачког листа под називом „Најес Сонтагсблат" који ће задовољити захтеве немачке мањине у Мађарској.

—o—

ЖИВОТ НАШИХ ЉУДИ И КРАЈЕВА

Суфицит сомборског Окружног уреда

Равнатељство Окружног уреда у Сомбору одржало је под претседништвом г. Ивана Кристофоровића седницу на којој су примљени извештаји о пословању уреда. Констатовано је, да је уред од почетка године па до 1 септембра имао суфицита у износу од 200.000 динара. Додељена је сталност чиновницима уреда гг. Матији Хенгену и Бели Кајићу и склопљен уговор са зуботехничаром г. Бранком Одабашићем из Сомбора.

Решењем г. Министра трговине смењен је досадашњи комесар сомборске Пољопривредне берзе г. Коста Додић, а на његово место је постављен г. Станоје Лалошевић, судија.

Српско црквено певачко друштво у Сомбору прославило је у Певачком дому своју Крсну славу Јована Дамаскина. Слави су присуствовали најугледнији претставници сомборског друштва.

У сомборској „Шикари" према ранијој одлуци градског већа, требала је да се отвори основна школа и да се у ту сврху изврши преправка тамошње гостионе, која је својина града. Градско веће је дало Банској управи два предлога и то, да се преправи зграда гостионе што би стајало 15.000 динара, или да се подигне нова зграда испред железничке пруге, која би стајала 35.000 динара. Банска управа је усвојила овај други предлог, али како град нема на расположењу довољно материјалних средстава, са подизањем школске зграде неће се моћи отпочети до пролећа.

Сомборски Окружни суд осудио је познатог провалника Адама Добан, који је више пута кажњаван због разних провалних крађа. Он је оптужен за две крађе на штету државног добра „Беље" и Јосипа Бокан из Луга, као и за један покушај крађе. Како је већ раније осуђиван, а извршио досада 16 крађа, осуђен је на 5 година робије и 5 година губитка часних права. Државни тужилац се жалио због благо одмерене казне.

Сенћанска полиција ухапсила је Ану Сабо, домаћицу из Старе Кањиже, која није могла да докаже порекло 50 џакова који су нађени код ње. Спроведеном истрагом утврђено је да је млинарски радник Петар Шоти, који је такође ухапшен, поткрадао свога послодавца млинара г. Гезу Шефера у Старој Кањижи од кога је украо 525 нових џакова, око 20 мц. пшенице и око 300 кг. брашна, у укупној вредности од око 10.000 динара. Ове крађе је заједно са својом женом Пирошком извршио. Они су спроведени Окружном суду у Суботици.

Иришка касина одржала је у недељу своју годишњу скупштину. После поднетих извештаја за претседника нове управе изабран је г. др. Сима Грчић, срески лекар, за секретара инж. г. Жарко Томић, срески економ, за благајника г. Марко Стефановић, управник Српске штедионице, а за чланове управе г. Никола Бојовић шеф Пореске управе и г. Драгутин Антоновић, учитељ.

Забаву у Иригу приређује омладина 21 о. м. у просторијама хотела „Пуљо". На програму је, између осталог, и нова комедија г. Нушића „Свиња". Чист приход са забаве иде у корист певачког друштва „Змај".

Матица Словачка у Југославији добила је поклон од Чехословачке беседе Шафарик у Новом Саду слике претседника Чехословачке републике г. Т. Г. Масарика и Павла Јозефа Шафарика. Осим тога Матица има и слике претседника владе г. др. Милана Хоџе и министра иностраних дела г. др. Едуарда Бенеша, које је добила од њих самих.

Приликом свог недавног боравка у Петровграду, Бан Дунавске бановине г. Светислав Пауновић, између осталих, позвао је и г. Евгенија Јоцића, адвокатског приправника, истакнутог члана војвођанског крила удружене опозиције. Како је г. Јоцић тада био отсутан, посетио је прекјуче Бана г. Пауновића у Новом Саду. Поводом ове посете, г. Јоцић нам је саопштио: „Приликом свог инспекционог путовања по Војводини, Бан Дунавске бановине г. Светислав Пауновић настојао је да саслуша мишљење разних политичких групација преко њихових претставника у погледу привредних, социјалних и политичких питања која интересују Војводину. Сем тога желео је да чује мишљења и млађих политичких људи. Са своје стране приликом посете код г. Бана ја сам се трудио да будем објективан тумач оваквог мишљења, а нарочито обзиром на локалне прилике у Петровграду".

Градска кланица у Суботици ради већ од свог постанка, од 50 година, без концесије. Сада су за то сазнале више власти и позвале Градско поглаварство да тражи концесију. — Банска управа је, међутим, одбила да да концесију за градску кланицу и то с разлога што је градска кланица сасвим примитивна и не одговара хигијенским условима. Банска управа је већ прошле године хтела да забрани рад гр. кланице али је дала рок од годину дана, који је септембра истекао, да се кланица доведе у ред и хигијенско стање. Град је, међутим, и то пропустио. Сем тога Пореска управа хоће да за 17 година разреже порез пошто град није плаћао течевину за ово своје предузеће које је радило без дозволе.

Суботички лекари су се споразумели, да ће поставити прну књигу за неплатише-пацијенте. Та одлука је донесена због тога, што има велики број болесника, који уопште не плаћају лекарима припадајући хонорар.

У кафани „Ројал", у Новом Бечеју дошло је до крваве туче у којој је теже повређен Светозар Цигурски. Власти воде истрагу против учесника туче.

Скупштина Градског већа Старе Кањиже решила је да због уштеде у буџету изврши редуцирање чиновника и намештеника у општини. — Претседник општине г. Михајло Агбаба извршио је ову одлуку, те су отпуштени седамнаест чиновника-дневничара и то из полиције: Ђорђе Кљакић, Никола Радаковић, Петар Крунић и Јован Маркиша; из војног одељења: Лазар Абрамовић и Божидар Илић; из рачуноводства: Никола Милинов; из благајне: Павле Бакош; из болнице: Јован Левић. Са дужности ноћних чувара и служитеља отпуштени су: Стеван Фејстамен, Милан Зрнић, Димитрије Лучић, Михаљ Конц, Петар Чубрило, Душан Авдаловић, Младен Богосављевић и Марко Давидовић. Ова редукција је извршена изјавио је претседник општине, због тешког финансиског стања у коме се налази град, који има данас 8 милиона дуга.

Већ неколико недеља траје расправа у суботичком Окружном суду, против Самуела Френкла, бившег власника текстилне фирме „Примариус", која се налази под стечајем. Против трговца је Државно тужилаштво подигло оптужницу због лажног банкротства. За уторак је био заказан наставак расправе, али суд је одредио надопуну доказа и зато је расправа одређена за 30 децембра. Верује се, да ће тог дана пасти и пресуда.

Први дан г. Т. Масарика на одмору

Праг, 19 децембра. — Прашки листови врло интересантно описују како је бивши господин претседник Републике г. Т. Г. Масарик провео први дан после абдикације.

Ућутале су фанфаре градске страже. Одјекнуле су команде, које су че те упутиле у касарну. Још је ту била посета. После подне је професор г. Т. Г. Масарик наредио да неко седи поред радио-апарата и да га упозори кад почне говорити министар претседник.

Још је такорећи претседник — па и ако није, али то је његова порука и то је први пут, да неко други с његовом пуномоћи излаже његов директан говор.

Дакле, сада је пола пет и из амплиона одјекују прве речи министра претседника г. др. Хоџе. Претседник озбиљно слуша — кад је шеф владе, а сада и носилац највише државне моћи завршио свој говор, професор г. Масарик одобрава својим карактеристичним: „Да, добро је!" По позиву су колеге — говорник и слушалац, обојица универзитетски професори: данашњи слушалац је постао доцент оне године, кад се његов братиславски колега, г. др. Милан Хоџа родио (1878), а професор је постао кад је г. др. Хоџа имао четири године.

Тако је, дакле, професор г. Масарик слушао свог колегу. Премијер је завршио. Свира се химна. Г. Томаш Гариг Масарик, сада грађанин од главе до пете, с поштовањем устаје. Стојећи слуша читаву химну.

То је познато. Али до сада није познато, да се тек у том моменту претседник осећао као приватан човек. Насмејао се, климнуо је главом и рекао:

— То је фино. Сада сам слободан...

Без сентименталности, без патетичких речи г. Т. Г. Масарик је прекорачио границу између највише функције и потпуно приватног живота. Ко може знати, на шта је све мислио. Можда и на то, да је један од малог, врло малог броја некрунисаних глава државе, која може ићи у приватан живот и за живота остати поштована и угледна.

После подне се извезао у шетњу. У недељу је мало дуже спавао. До десет сати. Место само до седам.

После доручка се извезао.
После ручка је мало дремао.
Онда су му читали новине.
Па, одломке из неке књиге.
Онда опет мало на ваздух.

Слаба реакција на јучерашње узбуђење од последњег званичног посла потпуно је нестала.

За сутра је опет на програму добро се испавати, не мислити на бриге, радовати се томе, да је „то фино" без званичних дужности.

Први дан највећег човека Чехословачке у пензији је прошао.

Моле се ц. претплатници „ДАНА" који нису измирили дужну претплату, да то изволе што пре учинити путем достављених чековних уплатница

КО НЕ ИЗМИРИ У ЦЕЛОСТИ ДУЖНУ ПРЕТПЛАТУ ДО КРАЈА ОВОГ МЕСЕЦА НЕЋЕ МОЋИ УЧЕСТВОВАТИ У НАГРАДНОМ КОНКУРСУ „ДАНА"

Уколико је који од цењ. претплатника изгубио уплатницу може је добити код сваке поште уз цену од 25 пара.

Уплатницу треба читко испунити на бр 58.460. нашег чековног рачуна, са назнаком да ли је нови или стари претплатник.

АДМИСТРАЦИЈА

Тајна погибије претседника Сомборске општине

Искључена је претпоставка да је г. др. Радишић жртва злочина

Нови кандидати за новог претседника

Сомбор, 19 децембра. — Узрок трагичне смрти претседника Сомборске општине др. Лазара Радишића све више занима јавност, и ово је потисло у позадину сва остала питања, па чак и политичка. И ако су истражне власти рекле своје мишљење, која се истина разликују, у вези са погибијом претседника општине проносе се још увек најразноврсније вераије, које у редове грађанства уносе разумљиво узбуђење.

Већ у првом моменту опште мишљење је било, да се ради о самоубиству и та се претпоставка одржала и до данас, јер све околности говоре у прилог самоубиства. Понашање покојног претседника у суботу после подне, дакле на неколико часова пре своје смрти; околност да се за време шетње на пола сата пре погибије опростио од г. др. Мирка Влајковића с тим да иде у посету својој родбини, а међутим узео сасвим други правац и пошао железничком пругом према Војној болници, и најзад тврдња неких људи, да су др. Радишића на неколико часака пре наилажења воза видели како шета горе-доле по прузи која се налази на прилично високом насипу само још више потврђују и поткрепљују претпоставку, да се у овом случају ради о самоубиству.

Истина, тврди се, да је др. Радишић сваки дан шетао у том правцу, па је и критичне згоде пошао на своју редовну шетњу. Међутим, присни пријатељ покојника г. Милорад Веселиновић, народни посланик који је др. Радишића често пратио на шетњама категорички нам изјављује, да он никада није ишао даље од железничке рампе, одакле се увек враћао у град. Када се ово зна, настаје питање: зашто је др. Радишић баш критичне вечери, мимо свог обичаја, пошао даље од рампе и пошао железничком пругом, када му је било врло добро познато, да у то време том пругом саобраћају више возова, чији долазак због мрака и магле не би могао приметити?

Злочин је искључен

Када се све ово има у виду, онда мора отпасти претпоставка, да је по среди несрећан случај, сем ако др. Радишић није био у таквом душевном стању, да није ни приметио, да се налази на отвореној железничкој прузи. Ово се, међутим, сматра искљученим, јер се он на прузи срео са више људи, које је поздравио, и који нису на претседнику приметили никакве нарочите промене.

Остаје сада могућност, да је над претседником извршен злочин, као што то у завијеној форми тврди овдашња „Заједница". Та је претпоставка најневероватнија, и ако се по граду одржавају и шире такви гласови, па се говори, да је злочин извршен од стране политичких непријатеља покојног др. Радишића. Чак се именује и лице, које је по њиховом мишљењу, извршило тај злочин, и које је тврдило у суботу, да др. Радишић неће дочекати жив недељу. Постоје наводно и записничке изјаве неких људи у том погледу, али оне све до данас нису предате јавности.

Без обзира на то, што је полиција то осумњичено лице ухапсила и после кратког времена пустила у слободу, нико ко познаје живот др. Радишића не верује, да је он пао као жртва злочина.

Покојни др. Радишић ни у граду, ни ван њега није имао непријатеља, поготово не таквих, којима би стало да га на овај начин уклоне с пута. Он је у опхођењу са људима био увек ванредно тактичан, љубазан и предусретљив, а као чиновник био је у свакој прилици праведан, и у опште било је познато, да др. Радишић никада ником није ништа свесно учинио на жао. То признају и они, који са њим нису били на једној политичкој линији. Није био загрижен партизан, није се уопште јавно бавио политиком, дакле није могао ни имати политичке непријатеље. Те шку дужност претседника општине није примио као партизан, већ као човек, који је свим својим силама хтео да поради на напретку свог родног места. Та ревност, може се рећи претерана ревност, нашкодила је његовим иначе слабим нервима, и она му је најзад стала и живота баш онда, када је овом граду био више него икада потребан.

Др. Лаза Радишић је мртав. Он је пао као жртва своје дужности, који је и ако болестан, напустио миран и удобан живот, да би се ставио у службу граду. И баш због тога, а и из пијетета према покојнику ружно је његову трагедију искористити у политичке сврхе.

Ко ће бити нови претседник?

Јавили смо већ, да се као најозбиљнији кандидати на положај претседника општине спомињу гг. Рада Стојков, пензионисани градски финансиски саветник и Милиној Петровић, бивши велики жупан Бачке области. Међутим, како се сазнаје, јуче је вођство ЈРЗ претресало то питање и том приликом се број кандидата повећао на седам. Тврди се да се као најозбиљнији наследник пок. др. Радишића спомиње г. др. Цветан Маглић, адвокат и претседник Месног одбора ЈРЗ, иако је он раније изјавио, да се те части неће примити, јер на челу града жели видети по могућности личност, која се не бави активно политиком.

Попунити положај претседника Сомборске општине у данашњим приликама врло је тешко, обзиром на лоше материјално стање града, које везује руке сваком претседнику. Град има великих потреба, које изискују финансиска сретства, са којима град не располаже. Грађанство од сваког претседника очекује извесне реформе, олакшице, које се без новаца не могу извести, па се на тај начин сваки, ко се прими положаја претседника општине депопуларише.

Б. М.

Акција за оснивање Народног универзитета у Сенти

Сента, 19 децембра. — Г. Душан Коларевић, претстојник градске полиције у Сенти, покренуо је акцију за оснивање Народног универзитета у Сенти. Г. Коларевић је позвао на договор све истакнуте јавне раднике у месту, како би се могао остварити овај циљ пошто у Сенти има око 80 лица са универзитетским образовањем, те би и Сента могла имати ову одличну културну установу, тим пре, што Народни универзитети постоје у много мањим градовима. Акција г. Коларовића наишла је на разумевање и изгледа да ће се отварање Народног универзитета у Сенти ускоро остварити. (Дан)

Учините деци трајну радост практичним и јевтиним поклоном!

Свитер од чисте вуне. Хаљинице од вуне.
Спорт —(ски) одело са топлом поставом.
Дечје чарапе. гамашне-чакшире за децу од 1—6 год.
Штриканe или кожне рукавице и т. д.

у највећем избору и по најевтинијим ценама у специјалним радњама

КЛАЈН ЕУГЕНА, Нови Сад — Петровград

Жеље и потребе Србобрана

18.000 Србобранаца траже потпуну гимназију, подизање бар једног парка и калдрмисање улица

Србобран, 18 децембра. — У последње време међу становницима Србобрана све више се изражава жеља да се гимназија у Србобрану претвори у потпуну. Наиме, данас србобранска гимназија има свега један разред и то четврти. Недостатак осталих разреда надокнађују прва три разреда грађанске школе. Жеља надлежних је да ове године нестане и четврти разред гимназије, који ће се претворити у четврти разред грађанске школе, тако да ће Србобран остати без гимназије. Колико је то неправедно и некорисно не треба нарочито наглашавати. Треба имати у виду сав културни и национални значај Србобрана за време најтежих дана под туђинским јармом па увидети да Србобран у сваком случају заслужује да има своју гимназију. Ово утолико пре што је Србобран све до пре неколико година имао потпуну гимназију са свих осам разреда, која је бројала око 400 ученика, већим делом из самог Србобрана, док је приличан број био и из околних места. Када се још томе дода да око 70 србобранских свршених матураната данас студирају по разним факултетима у земљи и да се око 150 србобранских ученика школује по гимназијама у другим местима, онда су разлози да Србобран добије потпуну гимназију више него убедљиви.

Разговарали смо о тој ствари са једним од најугледнијих Србобранаца који нам је рекао:

— У данашње доба тешке економске кризе, која је погодила и нашег земљорадника са села, који чини највећим делом овдашње становништво, Србобран треба што пре да добије потпуну гимназију. Родитељи данас нису у могућности због слабих материјалних сретстава да шаљу своју децу на школовање у друга места, јер то стаје доста новаца, а и деца не стоје под њиховом непосредном контролом, те на тај начин показују и слабији успех. Србобран има своју гимназиску зграду те је права штета да ту зграду не може употребити у оне сврхе којима је намењена. Већи број Србобранаца спрема се да у том погледу поднесе Министарству просвете једну претставку којом ће тражити враћање Србобрану потпуне гимназије са свих осам разреда. Услови за постојање такве гимназије постоје и само зависи од добре воље надлежних да се то и оствари Србобран, са својих 18.000 становника, мора добити гимназију коју имају многа друга места у нашој земљи са далеко мањим бројем становника.

Овде влада уверење да ће оправдана жеља Србобранаца наићи на разумевање код надлежних власти и да ће Србобран, најзад, добити оно што му је пре неколико година неправедно одузето.

*

И поред свих напора општинске управе да улепша наше место и да му да облик напредне варошице, још увек би се могло замерити нашим одборницима што досада још ништа нису учинили за поправљање калдрме и осветљења у србобранским улицама. Калдрмисане улице сразмерно су малобројне и оне се већином налазе на главним бановинским путевима. Велики број главних улица као и оних са периферије још увек нису калдрмисане. Док се лети у тим улицама диже тако велика и густа прашина да једва човек може дисати зими су те исте улице преплављене блатом и барама. Осветлење је такође више него бедно и у том погледу требало би предузети хитне мере како Србобранци не би у овим зимским данима по мраку газили по великом блату и води без добрих путева и скоро без икаквих тротоара.

*

Још један недостатак осећају Србобранци у своме месту, а то је недостатак и једног парка. Збиља је велика срамота за Србобран са толико великим бројем становништва да нема ни једног јединог парка. Можда ће се, најзад ,наша општина сетити да и у том правцу предузме нешто кад је већ дозволила да се „стара шумица" потпуно запусти и опусти. Не треба наглашавати колики је здравствени значај парка за једно место и шта би све требало учинити да се до њега дође. Верујемо да новаца за то има довољно само треба неко да се сети да набаци предлог, а после ће остало доћи само по себи.

Радивој Мудрински

Мојсовићева млечна чоколада Лешник- најбоља

ПРИВРЕДНЕ ВЕСТИ

Незадовољство банатских произвођача дувана

Петровград, 19 децембра. — Дуванска станица у Петровграду већ три дана преузима дуван од околних произвођача. Сазнаје се да су сви произвођачи незадовољни са овим преузимањем, пошто се дуван већином квалификује као шеста класа, нешто мало као пета класа, а само изузетно као четврта класа, док треће класе уопште није ни било. Кад се узме у обзир да цена коју даје преузимач за шесту класу дувана износи 1,50 динара бруто за 1 килограм, а од тога треба одбити таксе, подвозне трошкове и друге издатке, јасно је да произвођачима у ствари ништа не остаје. Велики произвођачи дувана, који производе дуван већ преко 20 година, изјаснили су се да се производњом дувана убудуће више неће бавити.

Произвођачи су преко Пољопривредног удружења за Банат упутили јуче депешу Монополској управи у Београд, којом траже да се успостави боља квалификација.

Сазнаје се да је Монополска управа у Београду за идућу годину знатно повисила количину производње дувана за Банат и повисила цену за 20 посто. Међутим, произвођачи ипак сматрају да се идуће године количина производње неће повећати, већ ће се напротив смањити, пошто је производња дувана у Банату, која је досада била једна од најрентабилнијих грана пољопривреде, ове године свршена са дефицитом. Од стране преузимача чује се мишљење да се за овогодишњу жетву и не може више ништа учинити, пошто због временских непогода дуван није постигао у Банату одређен квалитет. (Дан)

*

У ТРИ РЕДА...

Овогодишња жетва пшенице у свету, не рачунајући Совјетску Русију, према процени Међународног пољопривредног института у Риму износи 915 милиона квинтала према 912 у прошлој и 992 у претпрошлој години.

*

Производња сувих шљива ове године код нас била је упола мања од прошлогодишње, те је изнела око 1000 вагона.

*

Картел цемента у Чехословачкој ступа на снагу о Новој години. У картелу је девет фабрика, док се две фабрике налазе ван картела. Уговор је склопљен на десет година.

*

Из Италије се поштанским упутницама може убудуће слати у иностранство само до износа од 50 лира месечно.

*

Број незапослених у Пољској је у сталном опадању. Крајем прошлог месеца износио је 309.000, што претставља смањење од 24.000 према крају истога месеца у 1934 години.

*

Незапосленост је у Француској у сталном порасту. У прошлом месецу било је 409.000 незапослених радника, што значи 30.000 више него у октобру, а за 40.000 више него у новембру прошле године.

*

Поводом забране извоза новчаница Чехословачка је одобрила да путници који долазе из иностранства могу увозити чехословачке новчанице за покриће трошкова боравка у Чехословачкој.

—o—

СПОРТ

После скупштине Јнс-а

Почетком идуће године имаће Јнс ванредну скупштину на којој ће се поново претрести одигравање државног првенства и питање професионализма

Осамнаеста редовна скупштина Јнс-а била је врло бурна и завршила се са слабим успехом. Жалосно је, али је истина, да су на овој скупштини играли главну улогу лични моменти, каприси и освете појединих делегата са великим бројем пуномоћја. Један престонички лист доноси чланак у коме каже, између осталог: „Сви су уверени да се неће одиграти државно првенство по овом систему и да ће се ускоро морати да одржи ванредна скупштина Јнс-а. Секретар Загребачког потсавеза г. Миловановић је још на скупштини рекао: У нашој земљи никада се неће одиграти утакмице по овом систему. Имаћемо ванредну скупштину и на њој ће бити вероватно изгласан нови систем државног првенства, т. ј. лига систем, са једном Националном лигом од десет клубова. По новом систему утакмице за државно првенство деле се на два дела. Први део је одигравања потсавезног првенства. Сваки потсавез има да одреди по шест клубова који ће играти у првом разреду. Првенство потсавеза играће се од 16 маја до 1 августа. Пошто се заврши потсавезно првенство игра се други део првенства: утакмице између првака потсавеза, по дуплом куп систему. Дакле само прваци потсавеза (друго и треће пласирани у Београду и Загребу не учествују у овом делу такмичења) квалификују се за финалне утакмице, по куп систему и т. д.“ На крају г. Миловановић је рекао: „Ово што је сада учињено не ваља, а на ванредној скупштини сви ће једногласно гласати за овај систем“.

Чуди нас да све ово није могло бити урађено и на редовној скупштини прошле недеље. Међу спортистима велико је огорчење због безуспешног рада скупштине да донесе једно добро решење о одигравању државног првенства и на непромишљеној редакцији новог параграфа о аматеризму и професионализму. Делегат Храсничара, који се „прославио“ предлогом за ново одигравање државног првенства рекао је:

— Ово је освета онима који хоће лигу од осам клубова и потсавезно првенство.

Изненађује нас да се на скупштини највећег спортског савеза у земљи могу дешавати ствари које претстављају управу, чланове и вође нашег футбалског савеза као велику децу.

КО ЗНА кад ДОЛАЗИ EVERYMANS?

У три реда

Спортске вести са свих страна

Баск ове недеље одлази на турнеју по Грчкој. Он ће одиграти неколико утакмица у Атини и Солуну. Баск ће 25 и 26 играти у Загребу оба дана против Грађанског, а Конкордија игра у недељу против београдске Југославије у Београду.

Пронела се вест међу спортистима у Београду, да ће између Баска и Југославије доћи до фузије. Како је претседник клуба покојни Стефановић имао много заслуга за Баск, он је и материјално много жртвовао за Баск, то смрћу његовом, изгледа да Баск остаје без човека који би водио бригу о овом најстаријем београдском клубу.

ПАЖЊА

Гражимо заступнике за сва места Југославије за највећи енглески футбалски —

ТОТАЛИЗАТОР „ФОСТОК“

Пашићева ул. 4. Београд

онуде слати хитно. Велика зарада. Првенство имају лица са сопственим локалом.

У Варшави одржан је мачевалачки двомеч између репрезентација Пољске и Немачке. У сабљи су победили Пољаци са 10:6, а у флорету био је резултат нерешен 8:8.

Демпсеј је изјавио америчким новинарима да је спреман да сваком оном белом боксеру пружи своје искуство и тренерску способност, ко ји би желео да победи црног мајстора Џое Луиса.

Ове године у Индији гостују аустриски тенисери. Јануара месеца одржаће се интернационални мечеви у Калкути, Патни, Алахабаду и Лудиову. Фебруара месеца одржаће се индиско државно првенство у коме ће учествовати и аустриски тенисери. Аустриски тенисери остаће у Индији, као и наши тенисери прошле године, до пролећа.

На утакмици за државно првенство Мађарске Ујпешт је играо нерешено са Фебусом 2:2. Овај резултат претставља изненађење, јер је Фебус нови члан прве мађарске професионалне лиге.

Спарта је у првенству изгубила од Простјејова са резултатом 1:0. Тиме је изгубила два бода и доста шанса за освајање првог места.

—o—

ЛИСТАК ДАНА

Стручњак

З. Надањи

После ручка, навили смо грамофон, да забављамо пријатеља. Тек што се плоча окренула неколико пута, он приђе и заустави апарат.

— Има неки споредни звук, рече строго. Но, не шаљите га на оправку, ја ћу то већ вама удесити. Зашто да плаћате? Дед овамо брицу!

Ја и жена, додуше, нисмо чули никакво споредно зврјање, но наш пријатељ, као стручњак, извесно се не вара. Дадох му своју џепну бритву. Али, нож је био дебео. Нађосмо затим други ножић, тај је био одвише танак. Затим наш пријатељ сам одабере одговарајући нож из породичне касете са сребром. Расклопи апарат и поче нешто да оправља.

— Пући ће, примети жена, посматрајући са страхом сребрни ножић у гломазној стручној шаци нашег пријатеља.

— Не бојте се, рече он, закачи ножић у један шраф и поче да га одвија. Нож пуче.

— Рђав челик, примети пријатељ равнодушно. Да видимо имате ли ту шта боље.

Изабравши други нож, од оних за воће, са позлатом, настави посао, са озбиљношћу стручњака. Зелени чохани котур апарата окретао се сад без икаквог споредног зврјања.

— Избриши лице, рече ми пријатељ, одахнувши за часак да се одмори. Умазан си зејтином.

Сад опазим да је и он умазан зејтином, али не само по лицу, него и по оделу и кошуљи. Моја жена примети, онако узгред, да је и на чипкасти бели столњак кануло мало зејтина. Али то наш пријатељ ни чуо, задубивши се поново у посао.

— Знам где је грешка, рече најзад. Ево видиш, овај завртањ с искривио. Треба га исправити, то је све. Дај кљеште.

Жена оде по кљеште, али се није више вратила. Затекао сам је у соби за купање, где пере мрљу на својој свиленој блузи, и плаче. Наиме и она се омастила. Рекао сам јој да је наш пријатељ још маснији. То ју је мало умирио. Онда сам почео лично да тражим кљеште.

Дотле је наш пријатељ озбиљно прионуо послу, испомажући се сада маказама. Кад је и њих искривио, покушао је да их исправи, ударајући их пепељаром ид венецијанског стакла. Није их исправио, али се зато пепељара разбила на два симетрична дела.

Кљеште нису биле довољне, требао је још и чекић. Његовом оштром страном, наш пријатељ је врло вешто манипулисао по апарату. Чак је и махагонски сточић добио неколико засекотина.

— Сад ћемо бити готови, приметио је најзад пријатељ.

Позвао сам жену, која се после подужег наговарања и вратила. Дотле је наш стручњак поново већ склопио и навио апарат.

Грамафон је сад зврјао још већма отприлике онако као кад се у мотоцикл пусти пара. Али нас је наш пријатељ уверавао да је то само пролазно.

Пошто нам је одмоторизовао једну оперску увертиру, пријатељ се опростио са речима:

— Дакле, кад вам се опет грамофон поквари, реците само мени. Зашто да бацате новац узалуд...

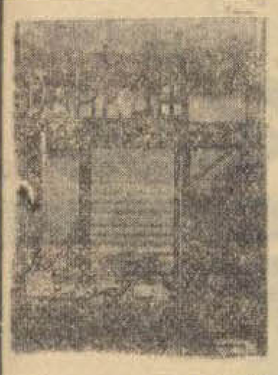

КРЗНАРСКА РАДЊА

Највећи избор племенитих крзна.

Фаркаш Александар,
Нови Сад, Краља Петра ул. 11.

ТАШНЕ ЗА ДАМЕ

и све друге **кожне ствари** са најлепшом израдом, а при том најевтиније код

А. ЛАКО
Нови Сад, Дунавска ул. 3.

Извршн. бр. 129—935.

ОБЈАВА О ЈАВНОЈ ДРАЖБИ

Потписани судски извршитељ на основу §-а 102 зак. чл. 60 1881. објављује, да ће се услед решења Окружног суда у Новом Саду бр. По. 897—34 у корист тражиоца извршења дра Дезидера Керењи адвоката из Новог Сада, заступа адвокат Салонтаи Адолф из Титела против извршеника из Шајк. Св. Ивана, ради наплате Дин. 4528.— главнице и припадака, на јавној дражби продавати ниже наведене покретне ствари, опису не у записнику о пленитби бр. И. 171—35, процењене на Дин. 16.950 и то: крмачу са 5 прасица, крмачу са 6 прасица, пет крмача, једног брава, једну краву, два телета ,две кобиле, једно ћуше, двоја кола, пар амова, жито.

Јавна ће се дражба одржати дана **10 јануара 1936 у 2.30 сати по подне** у Гардиновцима на салашу извршеника.

Тител, 15 децембра 1935.

Ранко Савић, суд. извршн.

Посл. бр. Дн. 5331—35 кон. 4381—35.

ИЗВАДАК ИЗ ДРАЖБЕНОГ ОГЛАСА

У овршној ствари Шмит Јакоба из Руменке оврховодитеља против Најман Јакоба из Ш. Св. Ивана овршеника, одредио је зкњ. суд ради утеривања потраживања у износу од 6.439 дин. и главнице са пп овршну дражбу — услед накнадне понуде, поновну дражбу на једну четврт дела некретнине које леже на територији Среског суда у Н. Саду, Окружног суда у Н. Саду и општине у Руменки и које су упасане на имену Најман Јакоба из Ш. Св. Ивана у зкњ. ул. бр. 357 и 946 ред. бр. А +, 2—3 А +, 1 и топ бр. 1115, 1114-2, 1114-1 општине Руменка уз искличну цену од 15.000 дин. и словима: петнаестхиљада динара.

Дражба ће се одржати у званичним просторијама овога суда бр. собе 22 дне **25 јануара (I) 1936 у 11 сати.** Некретнине које долазе на дражбу не могу се продати испод две трећине искличне цене. Најнижа прихватљива понуда је 10.000.— дин. и словима десет хиљада динара.

Позивају се сва лица која на земљишту имају какво право због којега дражба не би била допуштена, да пријаве своје право суду најдаље на дражбеном рочишту, и то пре но што отпочне дражбовање, јер се иначе то право у погледу дотичног земљишта на штету поштенога купца неће моћи више остварити.

Извештавају се сва лица за која на земљишту већ постоје права или терети или за које ће се у току дражбеног поступка основати таква права или терети, да ће се нарочитом доставом обавестити о даљим догађајима дражбеног поступка сама она која станују у подручју овог суда, или које саопште суду овлаштеника за примање достава који станују у седишту суда, а сва друга лица обавештаваће се у будуће објављивањем на судској табли. Но пореска управа биће у сваком погледу обавештена нарочитом доставом.

Они који намеравају узети учешћа у надметању, дужни су у руке изасланика положити 10 од сто од искличне цене у готовом или у одговарајућим вредносним папирима, способним за кауцију а чији се курс има рачунати према наређењу § 42 чл. 60 из год. 1881 или му предати признаницу о претходном положењу кауције у судски депозит и потписати услове о дражби (§§ 147, 150, 170 з. чл. 60 1881 и 21 з. чл. 41 1908).

Онај који за некретнину понуди више од искличне цене а нико не понуди више од њега, дужан је одмах надопунити према постотку искличне цене, установљену кауцију и до толико истог постотка по њему понуђене цене.

Сремски суд у Новом Саду, судско одељење II, дне 22 јула 1935 год.

Др. Поповић, с. р. судија

Једно електрично пегло

(гладило) најновијег типа са прекидачем на дршци марке SIEMENS PROTOS

поклања

Инж. Бургхарт Рудолф
Техничко предузеће Нови Сад.

ДВА ЖЕНСКА ШЕШИРА

по слободном избору.
Поклања: салон шешира

„КАРМЕН“

В. Д. ПУШИЋ
(Бивша Добрила)
Нови Сад. Краља Петра улица 23.

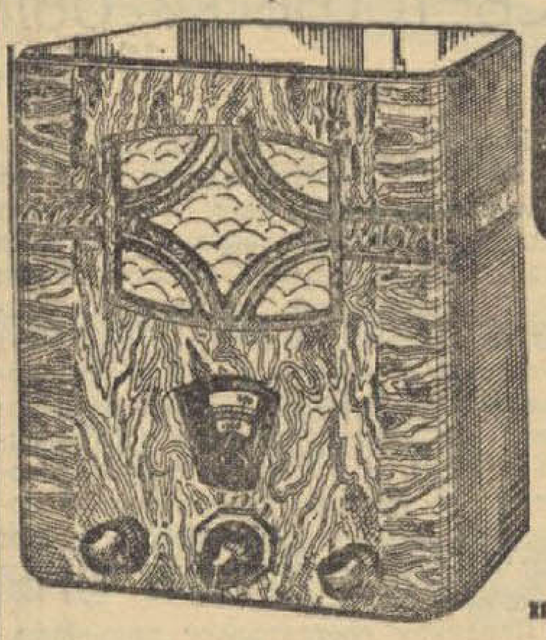

ФИЛИПС РАДИО БЕОГРАД

поклања учесницима конкурса

Филипс-радио апарат 940 А

за изменичну струју са 4 цеви и уграђеним звучником за све таласе у вредности од 6.500 дин.

Учесницима конкурса поклања:

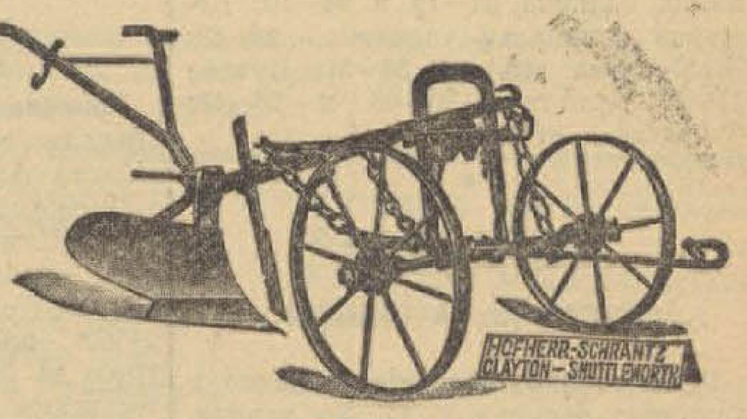

1 комад једнобраздни универзални челични плуг

са резервним раоником и кључем. Овај плуг **показује све предности**, које један савршен плуг мора да има. Има продужену **плужну главу из леваног челика**, ваљкасту даску од зрцаластог челика, двоструки **гредељ, самоход, челичну колечку** са удесивом осовином, затворену главчину у коју **не улази прашина.**

ЈУГОСЛОВЕНСКО

Хофхер-Шранц-Клајтон-Шутлеворт А. Д.
Нови Сад, Темеринска улица 1—3.

Ове скупоцене награде можете добити ако учествујете у конкурсу Дана:

Ову комплетну луксузну трпезарију

поклања учесницима конкурса најмодернија творница намештаја у земљи

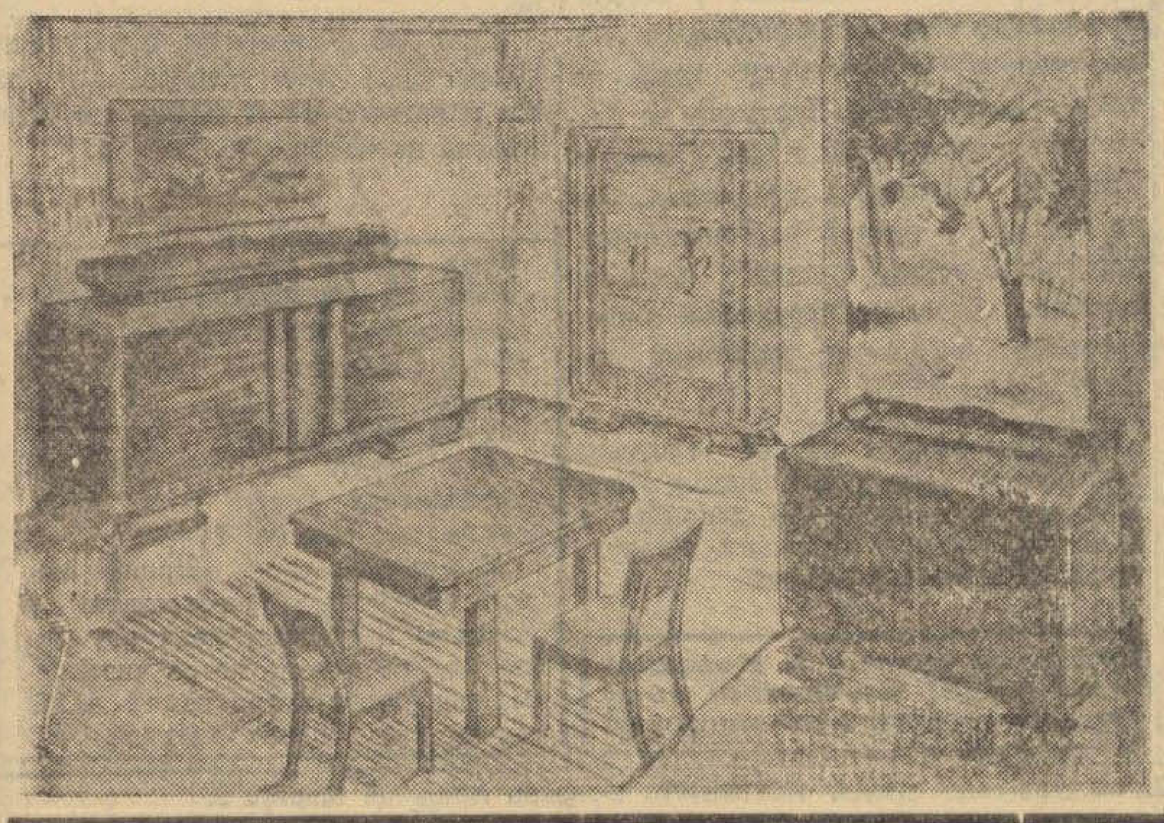

Прва петровградска творница намештаја

Антон Бенце и Син
Петровгад

Прва петровградска творница намештаја Антон Бенце и Син својом уметничком и техничком израдом предњачи у погледу израде намештаја у нашој земљи. Темељ творнице ударио је пре 74 година Антон Бенце, који је са 80 форинти отворио малу столарску радионицу. Својим трудом, умешношћу и савесношћу успео је разради ову радњу, коју је његов син, садањи власник г. Макса Бенце преузео и претворио у чувену творницу.

Прва петровградска творница намештаја, по свом уређењу, данас претставља последњу реч модерне технике.

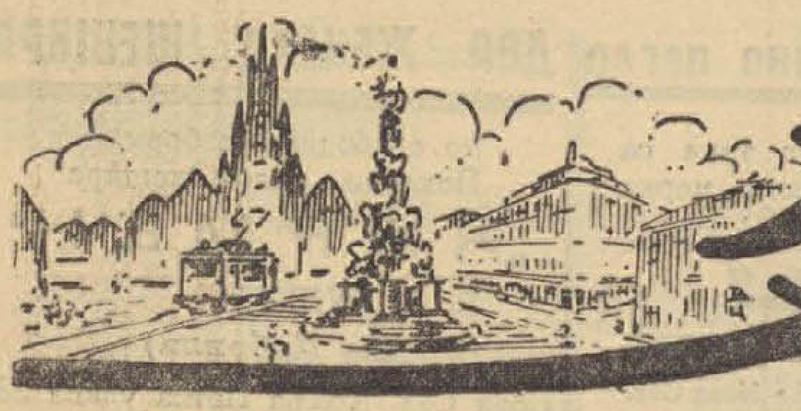

Новосадски дневник

ВЕЧЕРАС

БИОСКОПИ:

Аполо тон-биоскоп: 17, „Све због музике" (Франц Листов филм).

Одеон тон-биоскоп: 17, „Покољ".

Рекс тон-биоскоп: 17, „Жена је варљива" (Џоана Крафорд).

*

ДАНСИНЗИ

Ресторан хотела „Слобода": 22. Дансинг, варијетски програм.

*

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ

Владислав Ненадовић, Краља Петра, 12 (тел. 23—95).

Јелка Шиц, Јеврејска 2, (тел. 21.00)

*

ВАЖНИ ТЕЛЕФОНСКИ БРОЈЕВИ:

Кабинет г. Бана 20—81; — Банска управа 20—02; Пожарна чета и кола за спасавање 20—39; Државна болница 34—15 и 34—16; Дежурни полициски чиновник 30—69; Железничка станица 20—51; Путник 22—22; Ауто-такси 26—06 и 26—13; Фијакерска станица 24—44.

*

Прогноза времена

ОБЛАЧНО СА КИШОМ

Краљевина Југославија: Облачно и кишовито време у целој Краљевини. Снег пада у северним крајевима и местимично у Моравској и Вардарској бановини. Температура опала на западној а порасла на источној половини. Минимална температура Косовска Митровица минус 8, максимална Дивуље плус 14.

Прогноза времена за 20 децембар: Слабије разведравање наступиће у приморским крајевима и северозападном делу државе. У осталим крајевима облачно са кишом а местимично и снегом. Температура ће опасти на северној половини. Сунце излази у 7.12 а залази у 15.58 часова.

*

БУКОВИЧКА МИНЕРАЛНА ВОДА

„Кнез Милош" НОВИ САД, Трифковићев трг 3-I. Телефон 20—20, и 32—42.

*

ДОПУТОВАЛИ У НОВИ САД

У хотел „Краљица Марија": гг Сигфрид Хормолер, трговачки путник из Хамбурга, Хуго Краус, трговац из Осека, Ђока Козијак, апотекар из Шида, Борис Мухин, инжењер из Београда, Артур Капел, директор из Суботице, Отон Вихамер, прокуриста из Марибора, Франц Бауер, трговац из Беча, Леополд Коплер, директор из Беча, Јосиф Тавчар, трговац из Љубљане, Стјепан Тил, трговачки путник из Загреба, Карло Јесенски, трговац из Петровграда, Милош Димитријевић, професор из Београда, Хајнрих Фирст, трговачки путник из Загреба, Армин Хел, трговац из Будимпеште.

Светосавски бал ће се одржати 11 јануара

Коло Српских сестара већ је почело са интензивним припремама за Свесловенски бал, који ће се, према одлуци управног одбора, одржати на дан 11 јануара 1936. Свесловенски бал окупља иначе свесловенску елиту не само из Новог Сада, већ и из Београда и других места наше државе и он се по својој отмености равна само са правничким и трговачким балом. Шароликост народних костима из свих југословенских и словенских крајева доприноси једном изванредном и сликовитом изгледу који овај бал добија.

Приликом овогодишњег приређивања Свесловенског бала, приказаће се и један пригодан и живописан програм. У првом реду приказаће се, како смо обавештени, једна сјајна алегорична слика у којој ће учествовати пријатељи Кола српских сестара у народним ношњама из свих словенских крајева. У припреми су и народне игре. Извешће се и стилизована „Југословенска игра" у којој се налазе мотиви из игара свих наших крајева. Чехословаци ће том приликом извести чувену „Чешку беседу", Руси свој „хопак", а остали Словени који буду учествовали на балу репрезентоваће својом игром свој словенски крај.

У вези са припремама, претседница Кола српских сестара гђа Емилија Софић замолила нас је да објавимо да је потребно народне костиме наручити што пре да би се могао набавити довољан број, и да би се Коло српских сестара снабдело са костимима из свих наших крајева, као и из осталих словенских земаља, пошто ће истога месеца бити приређени Свесловенски балови и у другим градовима наше земље.

За костиме се треба пријавити или лично госпођи Софић или на телефон 28—81.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Припреме за Светосавску беседу Државне мушке реалне гимназије „Краља Александра I" врше се интензивно. Диригент гимназиског хора г. Светолик Пашћан-Којанов вредно вежба са ученицима. Програм ће, како смо обавештени, бити музички врло интересантан. Беседа треба да буде равна предратним Светосавским беседама које су се памтиле деценијама и на које су се сећања преносила са генерације на генерацију.

Лепа дечја свечаност одржаће се у суботу 21 о. м. у 15 часова после подне у обданишту хуманог друштва „Кора хлеба и дечје обданиште". Приликом те свечаности поделиће се деци православне вере поклони поводом празника Материце, а римокатоличкој деци поводом претстојећих божићних празника. Поклоне су дали новосадски трговци и појединци и њима управа обданишта најтоплије захваљује.

Хорски отсек Соколског друштва оснива се при Соколском друштву Нови Сад. Позивају се Соколи вежбачи и невежбачи да се пријаве Соколском друштву да би се хор што пре образовао.

ВЕНЧАНИ, РОЂЕНИ И УМРЛИ

Венчани су у току јучерашњег дана у Новом Саду: Антал Сели, обућар из Новог Сада са Софијом Лукач, кројачицом из Новог Сада; Лазар Станковић, свирач из Новог Сада са Аном Дорословачки, домаћицом из Новог Сада.

Рођени су: Ружица, кћи Марије Гере, бединерке; Ђурица, син Светозара Муњина, прив. чиновника и Софије Зеремски; Павле, син Мите Срећкова, ратара и Анђелке Ракић; Милан, син, Ђуре Вуковића, трг. помоћника и Загорке Страхинић.

Умрли су: удова Ана Јосипа Мајороша рођ. Нађ, домаћица, стара 80 година; Густав Хилер, дете, старо 1 месец.

Српска читаоница, позива све своје чланове да у недељу 22 о. м., у 15 часова неизоставно присуствују, редовној годишњој скупштини, која ће се одржати у улици Краља Петра број 10.

Поводом јеврејског празника Хануке помоћник рабина г. др. М. Силбер приредиће у недељу 22 о. м. у 16 и по часова после подне омладински састанак у великој дворани Јеврејске вероисповедне општине.

Академски мушки хор приредиће ускоро свој вокални концерт. На програму ће бити композиције Мокрањца, Бајића, Коњовића, Лхотке, Одака, Настасијевића и других. Приликом овога концерта новосадска музичка публика имаће прилике да се увери у леп и похвалан напредак овога изврсног хора, најмлађег у Новом Саду.

У Енглеском клубу, у новим просторијама које се налазе иза ресторана „Штолц" одржаће се вечерас у 20 часова прво предавање у серији предавања, која ће организовати Англо-америчко-југословенски клуб у току зимске сезоне. Предавач ће бити претседник клуба г. др. Сигмунд Хандлер, адвокат, а предавања ће се кретати у оквиру најактуелнијих догађаја о којима пише енглеска штампа. Следеће предавање биће, вероватно, посвећено успомени на Џона Фронтингама.

Соколско село у корист Олимписког фонда приређује соколски Предњачки збор у суботу 21 децембра у 9 часова увече у Соколани. Улазнице су добровољни прилог.

Редовно кузање у Новосадској јодној минералној води чува Ваш организам од реуме

Архијерејска литургија у Саборној цркви поводом крсне славе Епископа г. др. Иринеја

Поводом своје крсне славе, Св. Николе, Епископ бачки и администратор Вршачке епархије г. др. Иринеј служио је данас у препуној Саборној цркви св. архијерејску литургију уз асистенцију шесторице свештеника и четворице ђакона. Приликом службе рукоположен је и један свештеник са територије Вршачке епархије. На јектенија је одговарао хор Српског занатлиског певачког друштва „Невен" под управом г. Ђорђа Шијакова.

После св. литургије г. Епископ је у Владичанском двору примао честитања претставника највиших власти и установа и многобројног грађанства.

У вези са својом Крсном славом, синоћ је епископ г. др. Иринеј служио бденије у руској цркви, која се налази у владичанском двору којем су присуствовали многобројни чланови руске колоније у Новом Саду.

—о—

Сутра ће се одржати скупштина Градског већа

Предлог новог буџета биће завршен ових дана

Синоћ је одржана седница економско-финансиског и правног одбора градске општине на којој су претресана три питања која су, иначе, од великог значаја. Приликом седнице реферисано је о одлуци Банске управе у погледу утврђивања аграрних објеката на поседу града Новог Сада, затим о закључним рачунима градске и домаће благајне за годину 1934 и о закључним рачунима градске творнице плина за прошлу годину.

Исти предмети биће ознети и пред скупштину Градског већа, која ће се одржати сутра, 20 о. м. после подне у свечаној дворани Банске управе.

Како смо обавештени, буџет града Новог Сада биће завршен ових дана, а затим поднет надлежним факторима на одобрење.

—о—

Само за 24 динара месечно

достављаће Вам се, по Вашој жељи, свакодневно новосадско издање „Дана" одмах по изласку из штампарије.

Ако желите да постанете наш претплатник јавите Вашу адресу на телефон бр. 21—06.

Као претплатник „Дана" можете бесплатно учествовати у великом наградном конкурсу нашег листа у коме ће се читаоцима поклонити јутро земље и 150 других вредних награда.

Главни уредник: ЛАЗАР АТАНАЦКОВИЋ, Јована Ђорђевића 8. — Власник: ДАКА ПОПОВИЋ, Булевар Краљице Марије 9.
Штампа „Уранија", штампарски завод, Стеве Стевановића 5.